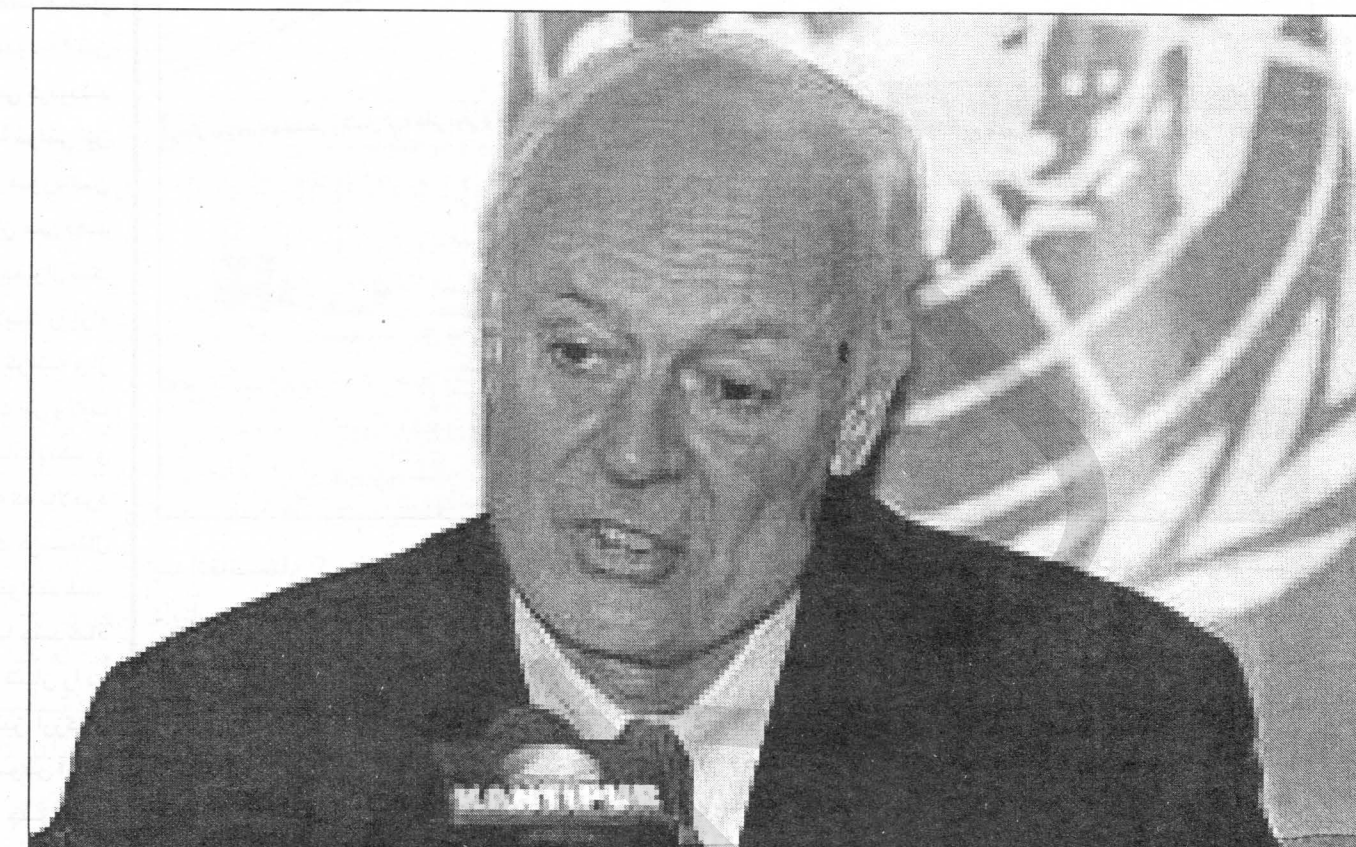

اعضای شورای ولایتی نیمروز:
طالبان از راه ایران به نیمروز داخل می شوند
نیمروز که زمانی یکی از صلح آمیزترین ولایات افغانستان بود، اکنون دستخوش بی ثباتی شده است؛ شورای ولایتی نیمروز به کابل فرار کرده است. فکرمی شود، این فرار پس از حمله نیروهای ناتو به هلمند و عملیات نظامی آینده در قندهار باشد.
شورای ولایتی نیمروز که زمانی یکی از صلح آمیزترین ولایات افغانستان بود، پس از آنکه طالبان یکتا از اعضای این ص ۳

لسم کال - دویمه دوره، ۸۰۰ مه گڼه، پر له پسې ۱۸۶۷ گڼه د ۱۳۸۹ ل - دغبرگولي ۲۳ مه - د یکشنبې ورځ، د ۱۴۳۱ هـ ق د جمادي الثاني ۳۰ مه ۲۰۱۰ د جون ۱۳ مه

ملگري ملتونه له تور لېسته د طالب بنديانو د نومونو پرايستلو غور کوي

د افغانستان لپاره د ملگرو ملتو ځانگړي استازي پرون وويل، چې په کابل کې د سولې د ملي مشورتي جرگې له پرېکړو وروسته ملگري ملتونه غواړي، چې له تور لېسته د طالبانو د مشرانو د نومونو د ايسستلو او پرهغوۍ د بنديزونو په اړه غور وکړي.
د ملگرو ملتو امنيت شورا د ۱۲۶۷ نمبر پر بکړه ليک پر اساس په افغانستان کې د طالبانو د مشرانو پر شتمنيو بنديز لگول شوی اود هغوۍ پر تگ راتگ يې محدوديتونه لگولي دي.
د ملگرو ملتو ځانگړي استازي دا خبره په داسې وخت کې کړې، چې څو ورځې مخکې په کابل کې د ځينو مقاماتو او ديپلوماتانو له لوري له تور لېسته د طالب مشرانو د نومونو د ايسستلو په باب پوښتنې اوشکونه څرگند شول.
همداراز ټاکل شوې وه، چې د سولې د ملي مشورتي جرگې د پرېکړه ليک غوښتنې د لومړي ځل لپاره راتلونکې جولای مياشت د کابل نړيوال کنفرانس ته وړاندې شي.

د جهان ملکې لېسې ۶۰ تنه زده کوونکې مسمومې شوې

د غزني ښار د جهان ملکې لېسې د مسمومو شويو زده کوونکيو نجونو شمېره شپېتو تنو ته لوړه شوه. د ملکې روغتون رييس ډاکټر اسماعيل ابراهيمزي وايي، چې له دې شپېتو تنو څخه د دوو تنو روغتيايي حالت د اندېښنې وړ دی. ابراهيمزي د غبرگولي پر ۲۲ مه وويل، چې له زده کوونکيو پرته به دې ډله کې څو ښوونکي هم شاملې دي. نوموړی زياتوي، چې د مسمومو شويو نجونو وينه او د ښوونځي داوبو نمونه تر لابراتواري څېړنې لاندې ده، ترڅو د پېښې لامل څرگند شي. د جهان ملکې لېسه، د غزني ښار په مرکزي برخه کې موقعيت لري او شاوخوا ۳ زره نجونې په کې زده کړه کوي. دغه پېښه پرون له غرمې مخکې د ۱۱ بجو په شاوخوا کې رامنځ ته شوې ده، چې وروسته يې د لېسې په ټولو زده کوونکيو کې وېره خپره کړه. د پوهنې رييس حسن مبارک عزيزي، که څه هم د دې لېسې د مسمومو شويو نجونو شمېره ۱۹ تنه ښيي، خو زياتوي، چې له امنيتي ادارو سره گډ کمېسيون د پېښې په اړه کار کوي.

سلطان محمد، چې ۱۳ کلنه ورېره يې مسمومه شوې، وايي چې حالت يې ښه نه دی، خو تر درملنې لاندې ده او هيله لري، چې ژر جوړه شي. هغه پېژواک ته وويل، چې ورېره يې کانگې کوي او د سر له درده شکايت کوي، چې دده په خبره، نژدې ټولې نجونې ورته حالت لري. خبريالانو ته اجازه ور نه کړل شوه، چې په روغتون کې دننه له ناروغو نجونو سره خبرې وکړي. د پېښې مسووليت تردې مهاله هېچا پر غاړه نه دی اخيستی.

ايسستلو لپاره هلې ځلې وکړي. د افغانستان حکومت په دې برخه کې د جدي اقدام غوښتونکی دی. د سولې ملي مشورتي جرگې د جون پر ۴-۲ د افغانستان له حکومته وغوښتل، چې د ملگرو ملتو له تور لېسته د طالب مشرانو د نومونو د پرېکړه وکړي، خو د افغانستان حکومت په دې برخه کې د جدي اقدام غوښتونکی دی. د سولې ملي مشورتي جرگې د جون پر ۴-۲ د افغانستان له حکومته وغوښتل، چې د ملگرو ملتو له تور لېسته د طالب مشرانو د نومونو د

خو ملگري ملتونه وايي چې دوی سر له اوسه په دې لېست غور کوي، ځکه چې په لېست کې ځينې شامل کسان ممکن اوس ژوندي نه وي. دې ميستورا وويل چې دې سر له اوسه مخکې تر مخکې څه نه شي ويلای چې امنيت شورا به د تور لېست په باره کې څه

مقام های ناتو در تلاش اند، تا مسیر انتقال مواد مورد نیاز خود به افغانستان را تغییر دهند و بر همین اساس به جای اینکه از مرز پاکستان استفاده کنند، از مسیر آسیای مرکزی و روسیه بهره

مقام های ناتو در تلاش اند، تا مسیر انتقال مواد مورد نیاز خود به افغانستان را تغییر دهند و بر همین اساس به جای اینکه از مرز پاکستان استفاده کنند، از مسیر آسیای مرکزی و روسیه بهره

ناتو مسیر کاروان های تدارکاتی خود را تغییر می دهد

حمله طالبان به کاروان ناتو همچنین امریکا و آلمان از مرز پاکستان به افغانستان موافق تغییر ص ۳

این در حالی است که روسیه با حمایت غیرمستقیم خود از اقدامات ناتو در افغانستان به نظر می رسد، از این به بعد مواد مورد نیاز ناتو از مسیر روسیه به افغانستان و با خطر کمتری انتقال خواهد یافت. همچنین در سال ۲۰۰۹ به دلیل انتخاب کردند.

این در حالی است که روسیه با حمایت غیرمستقیم خود از اقدامات ناتو در افغانستان به نظر می رسد، از این به بعد مواد مورد نیاز ناتو از مسیر روسیه به افغانستان و با خطر کمتری انتقال خواهد یافت. همچنین در سال ۲۰۰۹ به دلیل انتخاب کردند.

این در حالی است که روسیه با حمایت غیرمستقیم خود از اقدامات ناتو در افغانستان به نظر می رسد، از این به بعد مواد مورد نیاز ناتو از مسیر روسیه به افغانستان و با خطر کمتری انتقال خواهد یافت. همچنین در سال ۲۰۰۹ به دلیل انتخاب کردند.

قوماندان نیروهای خارجی در افغانستان:

عملیات نظامی قندهار بسیار طولانی خواهد بود

این زمان، بسیار طولانی تر از آن زمانی خواهد بود که پیشتر اعلام شده است

کرده اند. در ادامه این گزارش آمده است که "استتلی مک کریستال" قوماندان نیروهای اردوی امریکا و سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) در افغانستان روز گذشته اعلام کرد که حمله نیروهای خارجی به طالبان در قندهار که قرار است، به زودی در این شهر آغاز گردد، ماه ها به طول خواهد انجامید و این زمان، بسیار طولانی تر از آن زمانی خواهد بود که پیشتر اعلام شده است.

روزنامه واشنگتن پست در گزارشی با تکیه بر اظهارات نگران کننده قوماندان عمومی نیروهای خارجی در افغانستان تاکید کرد که عملیات نظامی سنگین نظامیان خارجی در قندهار که قرار است، به زودی آغاز گردد، بسیار طولانی تر از آن زمانی خواهد بود که مقام های امریکایی قبلا پیش بینی

د حاجيگک د اوسپنې کان په نړيواله کچه داوطلبی ته وړاندې کېږي

د حاجيگک د اوسپنې کان، چې په نړۍ کې تر ټولو لوی لاس نه خوړلی د اوسپنې کان دی، د استخراج لپاره په نړيواله کچه داوطلبۍ ته وړاندې کېږي.
دا څرگندونې د کانونو وزير وحيدالله شهبازي د غبرگولي پر ۲۲ مه، مرستندويو سرچينو ته د کانونو د استخراج او پراختيا په برخه کې د افغانستان د سترو بنسټيزو پروژو د ورپېژندنې په دوي ورځنۍ غونډه کې خبريالانو ته وکړې.
هغه وويل، چې د حاجيگک د اوسپنې کان اړوند ټول معلومات به په راتلونکې اونۍ کې په ۳ مخ

د سولې د مشورتي جرگې پر بکړې دي عملي شي

۳ ص راعت مسر

ناتو مسير کاروان های تدارکاتی...

مسير و انتقال مواد مورد نیاز ناتو از مسیر شمالی افغانستان هستند.

بر اساس همین گزارش، در حال حاضر مواد مورد نیاز حدود ۱۴۰ هزار سرباز ناتو ار مرز کراچی پاکستان به افغانستان عبور داده می شود که این موضوع سبب شده طالبان به این کاروان ها حمله کند و خسارات بسیاری به آنها وارد کند.

در جدیدترین حملات نیروهای طالبان در هفته گذشته، حدود ۵۰ لاری سوخت و مواد غذایی ناتو در مرز پاکستان در آتش سوختند و بیش از ۷ تن نیز، بر اثر این حملات کشته و ۶ تن دیگر زخمی شدند.

به گفته منابع پولیس پاکستان، این کاروان حامل سوخت و مواد غذایی که از اسلام آباد به سمت افغانستان در حرکت بود که برای نخستین بار مورد حمله نیروهای طالبان قرار گرفت که هر ۵۰ لاری در آتش سوختند و هفت تن از نظامیان ناتو نیز، جان خود را از دست دادند.

بر اساس این گزارش، پایگاه اصلی طالبان در شمال شرقی پاکستان قرار دارد که همواره کاروان های حامل مواد غذایی و سوخت مورد حمله قرار می دهند و این نخستین باری است که به کاروان های ناتو در این منطقه حمله ور شده بودند.

گفتنی است، امریکا هم ۷۵ درصد مواد مورد نیاز خود را از طریق پاکستان به افغانستان انتقال می دهد که ۴۰ درصد آن مواد سوختی است.

طالبان از راه ایران به نيمروز ...

شورا کشتند و ديگران را تهديد به مرگ کردند، به کابل فرار کرده است. آنها ترس از آن دارند که حملهٔ نیروهای زیرفرماندهی ایالات متحدهٔ امریکا در شرق، شورشیان را به این ساحات جدید بکشاند.

اکنون که طالبان مجبور شده اند، بر اثر لشکرکشی به مارجه واقع در ولایت هلمند، کنترل شان را از دست بدهند، به ولایت نيمروز عمليات شان را نقل مکان داده اند. اعضای شورا می گویند، طالبان از راه ایران به نيمروز داخل می شوند. طالبان در ایران در کمپ های صحرايي آموزش می بينند.

به گزارش شبکهٔ دويجه وله، این در حالی است که سخنگوی نیروهای دریایی ایالات متحدهٔ امریکا که در نيمروز مستقرمی باشد، تاکید می کند که وضع امنیتی در مناطق سرحدی با ایران و پاکستان بهبود یافته است.

نقش محوری زراعت ...

می باشد، یکی دیگر از مزیت های عمده بی می باشد که نفع آن عاید حال نسل های حال و آیندهٔ کشور خواهد شد.

هرچند افغانستان کشور ناهموار و کوهستانی می باشد، اما در زمینهٔ زراعت از امتیازاتی برخوردار است که به کمک آنها می توان دامن فقر شدیدی را که قرن ها در این سرزمین حاکم بوده است، برچید. اول، بیش از ۱۲،۱۳ درصد از خاک افغانستان برای فعالیت های گوناگون زراعتی و باغداری مساعد می باشد. با استفاده از تکنالوژی معاصر (ساختن بند و کانال های آبیاری) ممکن است، زمین های قابل کشت افغانستان را تقریباً دوچند افزایش داد. هرگاه زراعت با معرفی تکنالوجی های جدید زراعتی، دانه های اصلاح شده و قنون مدیریت بهتر فارم ها و انبارها میکانیزه شود، در آن صورت با این مقدار زمین

زراعتی می توان، محصولات بیشتری را برای فروش در شهرها و صادرات تولید کرد. عوایدی را که از این بابت به دست می آید، می توان در بخش تولیدات صنعتی، استخراج معادن، حمل و نقل، و خدمات سرمایه گذاری کرد و از آن طریق، زمینه یی را برای صنعتی سازی کشور ایجاد کرد. این دقیقاً روش انکشافی می باشد که کشورهای موفق شرق آسیا اتخاذ کرده اند.

دوم، افغانستان دارای آب و هوای بسیار متنوع و خاک مناسب برای تولید انواع مختلف حبوبات، سبزی ها، گیاه های عطری، تخم های بذری، محصولاتی که از آنها در تولید روغن نباتی استفاده می شود، علوفه، میوه ها و دانه باب، ادویه جات، بوته ها، نباتات طبی، گل ها و محصولات قیمتی چون پنبه، نی شکر و زیتون می باشد. حتا از بوته های تریاک - درصورتی که به جای مواد مخدر در تولید دواهای طبی به کار برود- می توان استفادهٔ اقتصادی خوبی کرد.

سوم، در مناطق شمال افغانستان چراگاه های بسیار خوب وجود دارد و درصورتی که این چراگاه ها به صورت درست استفاده شود، زمینه برای انکشاف صنعت مالداری مهیا می گردد که در نتیجه، تولید گوشت، پشم، پوست و روغن حیوانی افزایش یافته و منبع خوب عایداتی برای مالداران و تجار میسر خواهد شد.

چهارم، در شیوهٔ زنده گی افغان ها هنوز عناصری وجود دارد که برای معیشت زراعتی مناسب می باشد. از جمله اینکه افغان ها دوست دارند، در خانواده های بزرگ و تا چند نسل باهم یکجا زنده گی کنند. این شیوهٔ زنده گی کارگران خانواده گی ارزان را در اختیار مردم قرار می دهد؛ امنیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان مسن را تامین می کند و از اینرو اعضای خانواده ها دوست دارند، باهم یکجا بمانند؛ روی مزارع شان کار کنند و از هم دیگر مواظبت نمایند. تا زمانی که خانواده ها منابع کافی برای تغذیه برای همه اعضا داشته باشند، افراد ترجیح می دهند که بالای زمین باقی مانده به صورت دسته جمعی به تلاش خود برای امرار معاش ادامه دهند. این امر نیروی کار جوان و نسبتاً ارزان را برای کار در مزارع مهیا می سازد.

و بالاخره پنجم، هرگاه نسل جوان دهقانان بتوانند، با کار در مزارع پدری خود امرار معاش کنند؛ در آنجا باقی مانده و تجارب بزرگان شان را در زمینهٔ زراعت فرا می گیرند. ادامه و انتقال دانش زراعتی، تولید زراعتی را توسعه داده، سطح زنده گی دهقانان و کارگرانی را که به طور جانبی در این بخش فعالیت دارند، ارتقا می دهد.

افغانستان از نگاه استراتیژی در موقعیت استراتیژیک خوبی قرار دارد. کشور ما با داشتن سلسله کوه های مرتفع و باران های موسمی، منبع و سرچشمهٔ دریاها و شبکه های آبی زیادی می باشد. از جمله، دریای آمو که ۱۱۰۰ کیلومتر در داخل خاک افغانستان جریان دارد، دریای هلمند ۱۳۰۰ کیلومتر، هریرود ۶۵۰ کیلومتر و دریای کابل ۶۴۰ کیلومتر در داخل کشور، جریان دارد. در بعضی مناطق"این دریاها و معاونان شان را می توان با هزینهٔ بسیار کم برای تولید انرژی برق و آبیاری مورد استفاده قرار داد. تعدادی از کانال ها و بندهایی را که قبلأ در مسیر این دریاها اعمار گردیده و در جریان جنگ ها تخریب یا غارت شده اند، می توان با سرمایه گذاری نه چندان هنگفت دوباره ترمیم و فعال کرد.

رابطهٔ ارگانیک میان زراعت، آبیاری و انرژی و پیوستگی شان از منظر اقتصاد می تواند، زمینه

یی را مهیا سازد که بر اساس آن بتوان شالوده های افغانستان مرفه و آرام را پی ریزی کرد. استراتیژی جدید اوباما در مورد افغانستان نیز، بر نقش زراعت در اعادهٔ صلح و امنیت در کشور ما مهر تایید گذاشته است. اما تا زمانی که در سکتورهای آبیاری و انرژی سرمایه گذاری کافی و دراز مدت صورت نگیرد، زراعت نیز ممکن نیست، احیا گردد و رشد کند. ما امیدواریم که کسانی که مسوول اجرای استراتیژی جدید افغانستان می باشند، به رابطه بین این سه بخش اقتصاد توجه کنند.

د سولې د مشورتي جرگې پر بکړې ...

څخه د څه د پاسه یووز او شپږسوو استازو په گډون د سولې ملي مشورتي جرگه جوړه شوه او له ټولو اندېښنو، هیلو او امید نو سره سره د سولې مشورتي جرگه د دریو ورځو لپاره د شاوخوا شپاړس سوو تنو په گډون د اته ویشتو کومېټو په ترکیب کې استازو د سولې د میکانیزم پر بېلو بېلو اړخونو خپلو بحثونو ته دوام ور کړ، ټولو کومېټو خپل وړاندیزونه د جرگې د دارالانشاء او مشرتابه هیئت تر کتنې وروسته رییسه پلاوي ته وسپارل، رییسـه پلاوي هم د وړاندیزونو له مجموع څخه په شپاړسو مادو کې یو پر بکړه لیک ترتیب او د مطبوعاتو په واک کې ور کړ، ولسمشر کرزي، نړیوالې ټولنې، ملگرو ملتونو، متحدو ایالاتو او دافغانستان په پښو کې مطرحو نورو اړخونو هم د دې جرگې له پر بکړو ملاتړ و کړ.

د سولې مشورتي جرگې خپل کار سرته ورساوه، دوی د دې مسوولیت درلود چې دولت ته یو داسې میکانیزم په لاس ور کړي، چې د هغه په رڼا کې د سولې او ټیکاو د راوستلو لپاره روښانه لار په مخکې ولري، نو اوس د دولت او چارواکیو او نړیوالې ټولنې وظیفه ده، چې د سولې بهیر ښه پر مخ بوځي او له دوی سره جنگېدونکیو قوتونو ته قناعت ور کړي، چې له جگړې نه لاس واخلي او د سولې له میکانیزم سره ملگري شي.

موږ هیله لرو چې د سولې د ملي مشورتي جرگې پر بکړې به د کاغذ پر مخ نه پاتې کېږي، بلکې د عمل جامه به واغوندي او دولت به دغه د ملت ستر ارمان ته د تحقق ور کولو په غرض ټولې هغه لارې چارې وکاروي، چې د دغې تاریخي جرگې له لوري ور ته په نښه شوي دي.

موږ له دولت څخه هیله لرو، چې په دې اړه هر ډول کمپرومايز او سازش ته زړه ښه کړي.

که د سولې لپاره هر څومره قرباني ور کړل شي او هر څومره تنازل ور ته وشي پرې اړزي.

او له مخالف لوري څخه هم د مسلمان ملت غوښتنه او هیله داده چې د ملت د زړه آواز ته دې لېک ووايي او په هېواد کې دې د مرگ ژوبلې د پای ته رسولو لپاره د خبرو او تفاهم لار خپله کړي، ترڅو په دې توگه په هېواد کې روان ناوړین پای ته ورسېږي

بې له شکه، روان کړ کېچ د هغوی په گټه هم نه دی. له دې کړ کېچ څخه هېڅ رښتونی افغان گټه نشي اخیستلای، که څوک له دې کړ کېچ څخه اعظمي گټه اخلي، نو هغه د دې ملت او د دې هېواد دښمنان دي، هغه هم د ولسمشر کرزي او هم د ملامحمد عمر مجاهد دواړو گډ دښمن دی او د خپلو ناسپېڅلو موخو لپاره یې افغانان په خپلو کې اچولي دي.

د حاجيگک د اوسپنې کان په نړيواله ...

لندن او نژدې درې مياشتې وروسته په واشنگټن کې په نړيواله کچه نندارې ته وړاندې شي. د شهراني په وينا، دغه د اوسپنې کان به د روان

لمريز کال په ليندۍ مياشت کې په نړيواله کچه داوطلبۍ ته وړاندې شي.

نوموړي، د داوطلبۍ د څرنگوالي په اړه د نورو معلوماتو له ورکولو پرته زياته کړه، چې دا داوطلبي به له ٦ تر ٩ مياشتو وخت واخلي.

د حاجيگک د اوسپنې کان د کابل لوېديز ته په ١٣٠ کيلوميټرۍ کې د باميانو په ولايت کې موقعيت لري.

د کانونو وزارت وياند جواد عمر پړواک خبري اژانس ته وويل، چې دغه کان شاوخوا ٥٠ کاله مخکې تشييت شوی دی.

د هغه د څرگندونو له مخې، په دې کان کې د ٦٢ سلنې په عيار سره يو اعشاريه ٨ ميليارده ټنه اوسپنه اټکل شوې ده.

عمر وويل، چې د حاجيگک کان ١٦ بېلابېل زونونه لري، چې هر زون يې ٣ کيلومتره پراخ دی او ١٠٠ متره ډبلوالی لري.

هغه ددې کان په اړه نور معلومات ور نه کړل، خود کانونو پخواني وزير محمدابراهيم عادل ويلي وو، چې د حاجيگک له کان څخه به تر سلو کلونو کار واخيستل شي او هر کال به افغانستان ته ٣ ميليارده امريکايي ډالره عايد ولري.

د کانونو وزير وحيدالله شهراني وويل، چې ددې وزارت پنځه کلن پلان، چې د افغانستان سترې بنسټيزې پروژې په کې شاملې دي، يادې ناستې ته ورپېژندل کېږي.

دده په وينا، د يادو پروژو د لومړيتوبونو په اړه هم په دې ناسته کې خبرې کېږي، چې دا لومړيتوبونه به د يو معتبر سند په توگه د کابل نړيوال کنفرانس ته د لومړيتوبونو په ډول وړاندې شي.

د نړيوال بانک، اسيايي پراختيا بانک، ملگرو ملتونو او د امريکا د نړيوالې پراختيايي ادارې، جرمني، جاپان او يو شمېر نورو هېوادونو استازيو په ياده دوي ورځنۍ ناسته کې گډون لري.

ټاکل شوې ده، چې د کابل کنفرانس د لندن د کنفرانس په تعقيب د چنگاښ پر ٢٩مه، په کابل کې جوړ شي.

د ماليې وزارت د معلوماتو له مخې، د لندن په کنفرانس کې د افغان حکومت له خوا د اقتصادي بنسټونو، بشري سرچينو، کليو او پراختيا، د امنيت ټينگښت، د قانون حاکميت او نورو برخو کې کاري چوکاټ، نړيوالې ټولنې ته وړاندې کېږي. د ماليې وزارت چارواکي وايي، ټاکل شوې ده، چې د کابل په نړيوال کنفرانس کې د يادو شويو کاري چوکاټونو په عملياتي پلانونو خبرې وشي.

ملگري ملتونه له تور لېسته د طالب ...

د افغانستان لپاره د ملگروملتو ځانگړي استازي دي ميستورا وويل، ملگري ملتونه چمتو دي له هغې کومېټې سره مرسته وکړي، چې د بنديانو پر قضيو د غور لپاره گومارل شوي ده.

ده وويل چې د بشري حقونود فعالانو په منځ کې په دې باب يوشان احساس شته، چې بايد هغه کسان خوشې شي، چې پر سياسي يا نورو دلايلو نيول شوي دي.

د تاند د راپور له مخې، دي ميستورا وويل چې ملگري ملتونه د هغو افغانانو د هلوځلو ملاتړ کوي، چې له طالبانو سره په دې شرط د پخلاينې هڅه کوي، چې له القاعده شبکې به ځان بېلوي.

ده همداراز وويل چې د افغانستان شخړه پوځي حل لاره نه لري. نه به طالبان او نه به د هغوی مقابل لوری د جگړې په زور بريالي شي. د حل يوازينۍ لار د واضح او څرگندو شرايطو پراساس خبرې اترې دي.

د ولسي جرگې د ټاکنو لپاره نوم ليکنه پيل شوه

په افغانستان کې دولسي جرگې د ټاکنو لپاره د نوم ليکنې بهير پيل شو. د شنبې له ورځې تر ٢ مياشتو پورې به دغه پروسه په ټول افغانستان کې روانه وي، په ٣٤ ولايتي مرکزونو کې د نارینه وو او ښځو لپاره د پنځو جلا جلا ځانگړو نځي مرکزنه پرانيستل شوي دي. دافغانستان د ټاکنو کمېسيون وايي ټولو هغو کسانو ته د کارتونو وېشل او د دوی د نوم ليکنې چاره پيل شوه، چې د بېلابېلو لاملونو له کبله اوس د ټاکنو کار تونه نه لري. په دغه ډله عمدتا هغه کسان شامل دي، چې تازه يې د اتلس کلنۍ عمر پوره کړی وي، ياله کډواليه راستانه شوي وي، ياله يوې سيمې بلې ته کډه شوي وي، يايې پخوا د ټاکنو لپاره هېڅ نوم ليکنه نه وي کړي او يايې خپل پخواني کارتونه ورک کړي وي. د ټاکنود کمېسيون وياند نور محمد نوروايي، چې په ټول افغانستان کې ددغه کار لپاره مرکزنه پرانيستل شوي دي. ((د هېواد د ٣٤ ولايتونو په مرکزونو کې به يو مرکزي چې تر ٥ پورې څانگې به ولري او د نارينه وو او ښځو لپاره به جلا جلا برخې په کې وي. دا پروسه به ٢ مياشتې دوام ولري))

خو په دغه برخه کې لويه ستونزه داده چې کارتونه ته ټول اړ کسان به د نوم ليکنې د مرکزونو د لرې والي له کبله ونشي کولای درايې ورکولو داجازې کارت خپل کړي، په ځانگړې توگه مېرمنې چې په ولايتونو کې لرې سيمو ته په دې موخه دور تلو کم چانس لري، خو ښاغلی نور مېرمنو ته د يو لړ اسانتياوود برابریدو يادونه کوي. ((د مېرمنو لپاره يو لړ امتيازونه شته: د بېلگې په توگه که ښځې وغواړي چې تصوير يې وانه خيستل شي نوا اجازه لري. بل مېرمنو ته به ښځې کارتونه وېشي. او درېيم هڅه کېږي چې په کم وخت کې ټولو ته کارتونه ورکړو.)) د ټاکنود خپلواک کمېسيون ويانډ په ناامنه سيمو کې د امنيت د خونديتوب په شرط هغو سيمو ته د نوم ليکنې د خپلو سيارو يا گرځنده ډلو داستولول ژمنه کوي. د بي بي سي دراپور له مخې، کمېسيون تمه کوي چې په دغو ٢ مياشتو کې به د هغو کسانو لويه برخه د نوم ليکنې کار تونه تر لاسه کړي، چې تر اوسه يې نه لري او داخيستو په لټه کې يې دي.

د شانگهای د تړون وروستی غونډه، شنې او ارزونې

خپلواک - کابل

ښکارندوی وي، ددې سازمان له نورو موخو څخه گڼل کېږي.

چين او روسيې د تړون بنسټگر خوسيال ځواکونه:

د سيمې د سياسي چارو د کارپوهانو په اند، هغه څه چې په دې اړه ډېر د ارزښت وړ دي، هغه په سازمان کې د چين په پراخه پيمانه شتون په ځانگړې توگه په اقتصادي برخه کې، چې دې تړون ته يې نوی رنگ وربښلی. چين د نړۍ او سيمې يو له مهمو هېوادونو څخه دی، چې اقتصاد يې ډېر په چټکۍ سره پرمختگ کوي. د چين د ناخالصو محصولاتو ټولگه هر کال دوه برابره ډېرېږي؛ همدارنگه د چين د توليدي فابريکو محصولات هم مخ پر ډېرېدو دي. چين د خپلو محصولاتو د خرڅلاو او د سونډ

لاسليک شو، په دې سند کې د سازمان بنسټونه او موخې، په سياسي او حقوقي تشکيلاتو پورې اړوندو بحثونو پورې وټاکل شوي.

د سازمان لنډه پېژندنه:

د بنسټ نېټه: ۲۰۰۱ کال د جون ۱۵ مه. **آر (اصلي) غړي:** چين، روسيه، ازبکستان، قزاقستان، تاجکستان او قرغېزستان هېوادونه.

څارونکي غړي: مغولستان، ايران، هند او پاکستان.

مېلمه هېوادونه: افغانستان او ترکمنستان.

مساحت: له ۳۵ ميليونو کيلومتر مربع څخه ډېر ياد او اسيا درې پر پنځمه برخه.

وگړي: (آر او ناظر غړي) له ۲ ميليار دو شپږ سوه ميلیونو تنو څخه ډېر ۲۶۰۰ ميليونه تنه) چې د نړۍ د ټولو وگړو له يو پر درېيمې برخې سره برابر دي.

رسمي ژبې: روسي او چيني.

اصلي موخې او دندې: د متقابل اعتماد پياوړتيا، د غړو هېوادونو ترمنځ دوستي او ښه گاونډيتوب. د غړيو هېوادونو ترمنځ په سياسي، وټه ييزو، سوداگريزو، پوهنيزو او ټېکنالوژي، فرهنگي، ښوونيز، انرژي، ترانسپورتي او چاپيريال ساتنې په چارو کې د اغېزمنو همکاريو پراختيا، همدارنگه د سيمه ييزې سولې، امن او ټيکاو د تثبيت او نړيوال سياسي او اقتصادي نوي نظم رامنځته کول، چې د ولسواکۍ، برابروالي او عقلانيت

د ازبکستان د پلازمېنې تاشکند ښار تېره ورځ د شانگهای د تړون د لسمې سرمشرېزې غونډې کوربه و. که څه هم ياد سازمان په لومړي سر کې کله يې چې پر ۲۰۰۱ کال بنسټ کېښودل شو، يوازې امنيتي او پوځي موخې تعقيبولې، خو په وروستيو کلونو کې اقتصادي چارې هم د هغه له مهمو موخو څخه وشمېرل شوې.

د شانگهای د همکاريو سازمان د تاسيس ليدلوری د درېيمې زريزې ميلادي په سر کې چې پوهانو او سياستوالو د اطلاعاتي او لوړ صنعتي توب پر لور د بشریت تگ او نوبستونه څېړي، په نړيوال او سيمه ييزو معادلاتو کې د يوې څرگندې پېښې په توگه شمېرل کېږي.

د ۱۹۹۶ کال د اپرېل د مياشتې پر ۲۶ مه نېټه د چين په شانگهای ښار کې، پنځو هېوادونو روسيې، چين، قزاقستان، قرغېزستان او تاجکستان په خپلو منځو کې د متقابل اعتماد د پياوړتيا او په خپلو اوږدو پولو کې د خلع سلاح په موخه، د ((شانگهای)) تر سرليک لاندې د يوه جوړښت بنسټ کېښود. دغه سازمان په خپله پنځمه سرمشريزه غونډه کې، چې پر ۲۰۰۰ کال د جون پر ۱۵ مه د چين په شانگهای ښار کې جوړه شوې وه، د ازبکستان هېواد غړيتوب هم ومانه او د يوې خبرپاڼې په لاسليکولو سره يې د شانگهای د همکاريو د سازمان د جوړښت اعلام وکړ.

يو کال وروسته يانې د ۲۰۰۲ کال په جون کې د سن پترزبورگ ښار په سرمشريزه کې د SCO (Shanghai Cooperation Organisation) سازمانې جوړښت د ټولو غړو په هوکړې سره ومنل شو او سندی يې

کې په اقتصادي ډگر کې برلاسي، د سياسي او پوځي ځواکمنتيا لامل گرځي، نو چينايانو هم د واک او ځواک په راروانه ستره نړيواله لوبه کې دې ډگر ته لومړيتوب ورکوي.

همدارنگه د منځنۍ اسيا هېوادونو ته هم، اوس خپله خپلواکي، اقتصادي غوړ پېدا او پرمختيا ډېر ارزښت لري؛ پر دې بنسټ ياد شوي هېوادونه هم د سياسي او پوځي سياليو په پرته، هڅه کوي ترڅو ډېرې اقتصادي مرستې ترلاسه کړي، دوی ته دا مهمه نه ده، چې دا مرستې څوک او څنگه دوی ته ورکوي، بلکې دوی ته تر ټولو د مخه دا خبره مطرح ده، چې خپل هېوادونه د درېيمې نړۍ هېوادونو له کتار څخه بېل او د يوه غوړ بېلې او پرمختللي اقتصاد په لور گامونه واخلي.

افغانستان او د شانگهای تړون:

افغانستان که څه هم د ياد شوي تړون غړی نه دی، خو دغه تړون په خپلې وروستۍ او د تېر کال په غونډو کې د افغانستان له ولسمشر حامد کرزي څخه غوښتي وو، ترڅو په غونډه کې د مېلمه په توگه گډون وکړي؛ بايد ووايو چې تر اوسه پورې په دغه سازمان کې د افغانستان د غړيتوب موضوع نه ده مطرح شوې، خو دومره ويلای شو که دا خبره رامنځ ته شي کېدای شي، د چين هېواد چې د سازمان يو له مهمو غړو څخه دی، د هغې لېوالتيا له مخې چې له افغانستان سره يې

لري، په سازمان کې د افغانستان له څارنې او يا غړيتوب څخه ملاتړ وکړي. بلخوا افغانستان د هغه اقتصادي او ترانزيتي ارزښت له مخې، چې د منځنۍ اسيا هېوادونو په ځانگړې توگه ترکمنستان هېواد لپاره لري، هم د يادولو وړ دی. افغانستان هغه هېواد دی، چې د امن په صورت کې کولای شي، د منځنۍ اسيا هېوادونه له سوېلي اسيا سره وښلوي، د سوېلي اسيا هېوادونه، لکه هند او پاکستان، وار د مخه د منځنۍ اسيا د توکو او مالونو د ډېر ښه بازار په توگه، د نړۍ د گازو تر ټولو لويو زېرمو درلودنکي هېواد ترکمنستان څخه د افغانستان له لارې د گاز د نل ليکې د غځولو لپاره خپله لېوالتيا ښودلې وه، خو د هغه څه له امله چې د سيمې ټيکاوي يې له ننګونو سره مخ کړي، دغې هوکړې لا خپل وړاندې مزولونه نه دي وهلي، په هر صورت افغانستان د شانگهای زياترو غړو هېوادونو سوېلي بازارونو د دوی د توکو او مالونو د لېږد لپاره تر ټولو ارزانه او اسانه لاره ده، پر دې برسېره د افغانستان او يادو شويو هېوادونو تر منځ فرهنگي، تاريخي، مدني او همداراز سوداگريز اړيکي هم د يادولو وړ دي.

ورکوي؛ د هغوی موخه يوازې په سيمه کې د امريکا له نفوذ څخه مخنيوی دی. **ايا شانگهای، د ختيځ ناپو کېدای شي؟** روسان غواړي چې د شانگهای سازمان له سياسي او پوځي پلوه ډېر پياوړی وښيي، تر څو داسې يو ځواک رامنځ ته شي، چې په سيمه کې پرې د ناټو د شتون مقابله وکړای شي.

داسې ويل کېږي، چې د شانگهای تړون له رامنځ ته کېدو څخه يوه عمده موخه هم، په سيمه کې د لويديز له مخ پر زياتېدونکي نفوذ او واک سره مقابله وه، خو اوس دا پوښتنې مطرح کېږي، چې ايا د نوموړي سازمان په غړو کې دومره وړتيا او ځواک شته، چې سره يو موټی او له لويديز سره ډغرې ووهي؟ له کومه ځايه چې سړی د دې تړون ظاهري جوړښت ته متوجه کېږي، دا خبره له ورايه څرگندېږي، چې د غړو ترمنځ يې تر ډېره بريده همغږي شتون نه لري، په سازمان کې هر غړی هېواد د خپلې گټې په لور گامونه اخلي. په واقعيت کې دغه تړون تر اوسه پورې پر دې نه دی توانېدلی، چې د غړو لپاره گډې او ايډيايي گټې رامنځ ته کړي، چې ټول غړي هېوادونه پرې راټول او په نړۍ کې د هرې پېښې او بدلون پر وړاندې د هېوادنۍ تگلارې تر څنګ، يو ګډ موقف او غبرگون ولري. له دې نه اخواد سياسي چارو د کارپوهانو

په باور، د دې سازمان غړي هېوادونه له فکري اړخه هم تر ډېرې کچې يو له بل سره په لرې واټن کې واقع دي، دوی يوازې اړتياوو د شانگهای تر سرليک لاندې سره راټول کړي دي. په مسکو کې يو شونکی وايي: په شانگهای کې د ډېر واک او نفوذ د ترلاسه کولو پر سر د ياد شوي تړون د زېږځواکو غړو (چين او روسيې) سيالي هم د دې سازمان په وړتيا او غوڅ هوډ کاري اغېز غورځولی، د ده په باور، دغو ټکرونو د دې سازمان د غړي په توگه د ايران د منلو په سر زور واخيست. دا په داسې حال کې ده، چې روسانو د ايران او چينايانو د پاکستان چې همدا اوس د څارونکو په توگه په غونډو کې گډون کوي، پلوي کوي.

له بلې خوا، چينايان په سيمه کې نه يوازې د سياسي گټو په لټه کې نه دي، بلکې د کوم پوځي تړون د رامنځ ته کېدو لېوالتيا هم نه لري. چې داسې يوه تگلاره له ورايه د دې سازمان د بل وتلي غړي روسيې له موخو سره سر نه خوري. چينايان اوسمهال په دې باور دي، چې يوازې له اقتصادي پلوه مبارزه ډېره ارزانه او اسانه تمامېږي. د چين د بېجېنگ پوهنتون استاد او وتلی کارپوه، تيان شيون په دې اړه وايي، په نننۍ نړۍ

توکو (لکه تېل، گاز او انرژي) د لاسته راوړلو په موخه، وې بازار ته اړتيا لري، نو له دې امله هڅه کوي، چې د سيمې او نړۍ هېوادونو سره، پراخ سوداگريز او اقتصادي اړيکي ولري. د منځنۍ اسيا هېوادونه نژدې د ۷۰ ميليونو وگړو په درلودلو سره له پرمختللي ټېکنالوژۍ او صنعت نه بې برخې دي، هغوی اړ دي، هغه څيزونه، چې خپله يې نه شي توليدولای، له بهر څخه راوارد کړي. چين د هغو هېوادونو له ډلې څخه دی، چې د همدې شونتياوو په لرلو سره د نوموړو هېوادونو په گاونډ کې پروت دی، چې بې له شکه د منځنۍ اسيا هېوادونه په ډېره ارزانه بيه خپله اړتيا ترې پوره کولای شي.

د نويو رپوټونو پر بنسټ، تېر کال د چين او قزاقستان ترمنځ د توکو د راګرې ورکړې، ټوله اندازه ۱۰ ميليارډو ډالرو ته رسېده، چې دا شمېره هر کال ۳۰ په سلو کې د ډېرېدو په حال کې ده، همدارنگه د تاجکستان، ازبکستان، قرغېزستان او ترکمنستان له هېوادونو سره هم د چين سوداگري، کال په کال د پراختيا او پرمختيا په لور درومي؛ له دې امله، د چين هېواد د سياسي مسايلو په پرته له اقتصادي مسايلو ته ډېر ارزښت ورکوي. خو دلته بل پياوړی هېواد روسيه ده، چې د چين پر خلاف، د شانگهای په غونډو او سيمه کې اقتصادي موضوعاتو ته دومره ډېر ارزښت نه

برای نشر اعلانات تان به این شماره ها تماس حاصل نمایید:

۰۷۹۷۸۵۹۰۴۰ / ۰۷۰۰۵۹۶۲۰۵ - ۰۷۸۷۷۰۷۶۲۸ / ۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴

ERADA DAILY

Afghan Media Resource center
Establisher and Concessionaire: Haji sayed Daud
Editor in chief: Khadem Ahmad
Editor: Farhat yar
Pashto Editor: Mojiburahman Amiri
Designer: Eng. Mohammad Jamil Amiry
Address: Behind Baree kout-cinema, first street of karti-e-char
Email: erada.daily@yahoo.com

اديتور پښتو: مجيب الرحمن اميري

موبایل: ۰۷۰۸۸۸۷۰۶۶

دیزاین: انجنیر محمد جمیل "امیری"

همکار تخنیکي: محمد جمیل "احمد"

مسوول توزیع و بازار یابی: عبدالسمیع

۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴

ایمیل: erada.daily@yahoo.com

آدرس: د همزنگ، عقب سینمای بریکوت،

سرک اول کار: چهار.

مرکز نشراتی افغان

روزنامه ملی اراده

موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داؤد

مدیر مسوول: خادم احمد

موبایل: ۰۷۰۰۵۹۶۲۰۵

Khadem.kabul@yahoo.com

معاون: استاد مرتضی فرحتیار

موبایل: ۰۷۹۷۲۵۳۱۶۴

Farhatyarm@yahoo.com

حق الاشتراک:

قیمت یک شماره: (۵) افغانی

سالانه: ۲۰۰۰ افغانی

شش ماهه: ۱۰۰۰ افغانی

برای موسسات و سفارتخانه ها:

سالانه ۳۰۰ دالر امریکایی

شش ماهه ۱۵۰ دالر امریکایی

اراده ورځپاڼه يوازې

د سرليکني ننگه کوي،

نوري ليکني د ليکوال

خپل نظر دی، ورځپاڼه

يې مسووليت پر

غاړه نه اخلي.